

III и старше – 237 гол; в разрезе комплексов по наивысшей лактации – I – 49 коров, II – 104, III – 267, IV – 35, V – 147, VI – 95.

Для разработки более эффективных методов отбора коров и прогнозирования эффективности племенной работы изучен уровень изменчивости основных фенотипических показателей продуктивности коров. В результате установлено, что среднее квадратическое отклонение удоя имеет достаточно высокую величину и варьирует в разрезе стад от 633 кг до 1580 кг, жирности молока – от 0,06 до 0,51 %, содержание белка в молоке – от 0,09 до 0,21 %. Высокое генетическое разнообразие животных по показателям молочной продуктивности обеспечивается не только индивидуальной изменчивостью животных и сложной структурой породы. В программах селекции со стадами, при индивидуальных подборах быков к молочному поголовью ежегодно используются ценные производители немецкой, американской и канадской селекций.

Среди коров селекционного стада РУСП «Племенной завод «Красная звезда» 49 гол (7 %) составляют коровы-рекордистки с продуктивностью за наивысшую лактацию от 11,0 до 14,0 тыс кг молока; ГУСП «Племзавод Мухавец» – 56 гол (11 %), соответственно, с равномерным распределением по генеалогическим комплексам.

Анализ данных по возрастному распределению (числу лактаций) высокопродуктивных коров указывает на увеличение генетического сдвига в подконтрольных стадах. Среди высокопродуктивных коров 32–41 % составляют первотелки, т.е. на смену взрослым коровам приходит качественное новое поколение.

Таким образом, высокий уровень показателей молочной продуктивности коров селекционных стад дает возможность получать высокоценный ремонтный молодняк шести плановых генеалогических комплексов для создания структуры белорусской черно-пестрой породы, выводить высокоценных быков-производителей для госплемпредприятий республики, а также вести линейно-ротационный подбор в товарных стадах, чтобы исключить стихийный инбридинг.

УДК 636.2.082.35

ЗАКОНОМІРНОСТІ РОСТУ ТЕЛИЧОК М'ЯСНИХ ПОРІД

Т. А. Донченко, К. В. Шевчук

Білоцерківський національний аграрний університет

М'ясна худоба різних порід значно відрізняється між собою за екстер'єрно-конституційним типом, скоростиглістю, пристосованістю до певних природно-кліматичних і кормових умов. Продуктивні ознаки м'ясної худоби як вітчизняних, так і імпортованих порід перш за все зумовлені її гено-

© Т. А. Донченко, К. В. Шевчук, 2012

типом. Однак, рівень реалізації потенціалу знаходиться в прямій залежності від умов вирощування, годівлі та утримання молодняка. Тому метою наших досліджень було вивчення особливостей росту теличок абердин-ангуської, герефордської, шаролецької, п'ємонтеської, симентальської і волинської м'ясних порід в умовах ПрАТ «Агрофорт» Київської області за прийнятими у м'ясному скотарстві методиками. Для проведення дослідження було відібрано по 10 теличок кожної породи, які народились упродовж двох суміжних місяців і прослідковано динаміку їх живої маси до 18-місячного віку (до початку парувального періоду). Тварини вирощувались у загальному стаді в однакових умовах утримання і годівлі. Контроль за ростом теличок проводився при відлученні (в середньому у 210 днів), у 12, 15 та 18 місяців. Живу масу теличок співставлено з мінімальними вимогами до живої маси комплексних класів відповідної породи.

На даний час у м'ясному стаді господарства найбільшу частку займає абердин-ангуська (34,9 %) і волинська м'ясна (35,6 %) породи. Приблизно однакова кількість тварин шаролецької (9,8 %) і симентальської м'ясної (11,5 %) порід. Лише 23 голови п'ємонтезів і 71 герефордів. Така різноманітність у породному складі м'ясного стада спонукала до вивчення їх продуктивних якостей в однакових умовах – в природно-кліматичних умовах Лісостепу України та при переважному стійлово-вигульному утриманні.

Аналіз динаміки живої маси досліджуваних тварин показує, що у них проявляються закономірності формування м'ясної продуктивності, характерні для кожної породи. Так, у скоростиглих абердин-ангусів і герефордів телята народжуються масою 24–25 кг, а у великорослих породи шароле і п'ємонтез – 30–36 кг. Симентальські телята не поступаються за масою п'ємонтезам і лише на 3 кг менші від шаролецьких.

В усі вікові періоди зберігається аналогічна закономірність досягнення живої маси. При відлученні шаролецькі телички значно випереджають за живою масою своїх ровесниць інших порід – на 8–18 кг. Абердин-ангуські, герефордські і волинські телички мають майже однакову живу масу – 180–182 кг. Симентальські м'ясні та п'ємонтеські – мають приблизно однакову живу масу – 195–201 кг.

У наступні вікові періоди різниця у живій масі тварин дещо нівелюється, але загальна закономірність зберігається. У 18-місячному віці найменшими залишаються абердин-ангуські і герефордські телички. Симентальські і волинські м'ясні переважають їх на 30–35 кг, а найбільшими є шаролецькі та п'ємонтеські телички – 421–411 кг, що переважає масу скоростиглих порід на 15–13 %.

Вивчення динаміки живої маси теличок дає порівняльну характеристику порід, що розводяться у господарстві, але не зовсім прояснює, якою мірою вони реалізують себе в умовах конкретного господарства. Тому нами проведено визначення відповідності фактичної живої маси стандарту комплексних класів кожної породи. За ростом і розвитком телички майже усіх порід відповідають вимогам не нижче I класу. Винятком є п'ємонтеські телички до однорічного віку, які не досягають стандарту I

класу. Абердин-ангуські і герефордські телички у молодшому віці заслуговують I клас, а до 18 місяців він підвищується до класу еліта. У волинських і симентальських м'ясних теличок має місце аналогічна закономірність з тією лише різницею, що у період після відлучення вони на 2 кг відстають від стандарту I класу. Шаролецькі телички упродовж всього періоду вирощування стабільно тримаються на рівні I класу. А от умови вирощування п'ємонтеських теличок на першому році життя дають можливість реалізувати їх потенціал лише на рівні II класу. Проте, після 12 місяців їх ріст інтенсифікується, і вони до парувального віку вже досягають I класу.

У теличок в підсисний період інтенсивність росту достатньо висока – на рівні 724–843 г щодоби. Але після відлучення їх прирости значно знижуються (на 200–300 г). Тобто, внаслідок переведення на напівінтенсивне вирощування, тривалість їх вирощування подовжується на 3–4 міс. І замість того, щоб досягати господарської зрілості у 15–16 міс, вони поступають на парування після 18-місячного віку, що є негативним моментом у вартості їх вирощування та отриманні першого отелення після 27 міс за норми 25–26 міс.

В цілому за період вирощування від народження до 18-місячного віку середньодобові прирости живої маси теличок майже однакові – 620–702 г. Проведений аналіз свідчить про те, що телички усіх порід у 18-місячному віці досягають стандарту, який дає можливість їх ефективно використовувати у майбутньому для відтворення стада. З огляду на це, ми вбачаємо один із шляхів більш повної реалізації породного потенціалу тварин і підвищення економічної ефективності м'ясного скотарства в даному господарстві у інтенсифікації вирощування теличок з метою скорочення тривалості допарувального періоду на 3 місяці (до 15–16 міс).

Так у господарстві плідне парування телиць відбувається в середньому у 19 місяців з живою масою 374 кг. Вирощування такої телиці коштує господарству 5871 грн. Тобто, один місяць вирощування приблизно обходиться у 309 грн. Якщо ми скоротимо тривалість вирощування на три місяці, то зекономимо 927 грн. Загальні затрати на одну голову зменшаться на 16 % і становитимуть 4944 грн.

Результати проведених досліджень показують, що упродовж всього періоду вирощування у теличок спостерігається середня інтенсивність росту, але разом з тим телички майже усіх порід за живою масою відповідають вимогам I класу. У господарстві плідне парування телиць в основному припадає на період з 18 до 24 місяців при живій масі 346–362 кг у скоростиглих порід і 385–415 кг у великорослих, що є характерним для них. Скорочення тривалості вирощування теличок до парувального віку зумовило зменшення витрат на вирощування на 16 %, що позитивно впливає на економічну ефективність галузі.